

BM I.053.96.2024.T5

Katowice, 2024-12-23 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację poselską nr 6753 Posła Macieja Małeckiego z dnia 5 grudnia 2024 r. w sprawie eksportu gazu ziemnego z terytorium Polski na Ukrainę, poniżej przedstawiam następujące informacje.

Na wstępie należy wskazać, iż Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A., w stosunku do którego Pełnomocnik Rządu do spraw Strategicznej Infrastruktury Energetycznej wykonuje uprawnienia z akcji należących do Skarbu Państwa, realizuje strategię dywersyfikacji źródeł gazu, która pozwoliła Polsce uniezależnić się od monopolistycznych dostaw z Federacji Rosyjskiej, oraz trwale zabezpieczyć zdolności importu i przesyłu gazu z różnych kierunków przy trwałym braku dostaw z kierunku wschodniego, od różnych dostawców, zabezpieczając długoterminowo rosnące zapotrzebowanie krajowe na gaz ziemny, a także, poprzez połączenia międzysystemowe z krajami sąsiednimi, oferując przesył do państw regionu Europy Środkowo-Wschodniej. W ramach ww. strategii prowadzono wielomiliardowy program inwestycji infrastrukturalnych, w tym w zakresie:

1. zapewnienia importu gazu do Polski poprzez realizację gazociągu Baltic Pipe, stanowiącego połączenie Polski z Norweskim Szelfem Kontynentalnym za pośrednictwem duńskiego systemu przesyłowego, o przepustowości 10 mld m³/r., rozbudowę Terminalu LNG w Świnoujściu do przepustowości 8,3 mld m³/r., oraz realizację na przełomie 2027 i 2028 r. inwestycji w terminal pływający (ang. Floating Storage and Regasification Unit – FSRU) w Gdańsku, który wraz z rozbudową krajowego systemu przesyłowego (KSP) umożliwi przyjęcie dodatkowych 6,1 mld m³/r. dostaw LNG, będąc przystosowanym do ewentualnej rozbudowy w przyszłości;
2. rozbudowy korytarza przesyłowego północ-południe w Polsce oraz integracji Systemu Gazociągów Tranzytowych z krajowym systemem przesyłowym, a także zakończonej w 2022 r. budowy interkonektorów ze Słowacją i Litwą, które umożliwiają pełną dywersyfikację dostaw gazu do Polski, a także na potrzeby wsparcia bezpieczeństwa dostaw państw sąsiednich, w tym Ukrainy.

Dostępne przepustowości na wszystkich punktach wejścia do krajowego systemu przesyłowego są udostępnione do rezerwacji w ramach różnych produktów poprzez platformę aukcyjną i mogą być wykorzystywane na potrzeby zabezpieczenia dostaw do Ukrainy na zasadach rynkowych.

Odnosząc się bezpośrednio do pytań Pana Posła dotyczących eksportu gazu ziemnego z terytorium Polski na Ukrainę, przedstawiam poniższe wyjaśnienia.

Pytanie 1. Jakie działania podejmowało Ministerstwo, Pełnomocnik Rządu ds. Strategicznej Infrastruktury Energetycznej oraz Zarząd OGP GAZ-SYSTEM S.A. dla rozwoju eksportu nadwyżek gazu ziemnego z terytorium Polski na Ukrainę?

W zakresie działań podejmowanych przez Ministerstwo, należy zauważyć, że kompetencje dot. sektora gazu ziemnego zostały przypisane Ministerstwu Przemysłu wraz z wejściem w życie nowelizacji ustawy o działach administracji rządowej, tj. z dniem 1 lipca 2024 r. Zorganizowana tego samego dnia „aukcja powiązanych przepustowości przyrostowych na granicy pomiędzy obszarami rynkowymi Polska – Ukraina w punkcie połączenia GCP GAZ-SYSTEM/UA TSO” zakończyła się wynikiem negatywnym. W następstwie aukcji, brak było sygnałów świadczących o rynkowym zainteresowaniu zwiększeniem eksportu gazu z Polski do Ukrainy ponad dotychczas obserwowane wolumeny. Należy zauważyć, że ukraiński rynek gazu cechuje samowystarczalność oznaczająca, że aktualne zużycie jest zbliżone do poziomu krajowej produkcji. Jednocześnie podkreślenia wymaga, że przesył gazu między rynkiem polskim i ukraińskim odbywa się nieprzerwanie w sposób uzgodniony na poziomie operatorskim i zgodnie z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez uczestników rynku gazu w Polsce i Ukrainie. W przypadku ewentualnej sytuacji, w której zapotrzebowanie na import przez Polskę na potrzeby Ukrainy czasowo przekraczałby przepustowość połączenia międzysystemowego Polska – Ukraina, dodatkowe wolumeny mogą być przesyłane za pośrednictwem połączenia Polska – Słowacja.

W zakresie działań podejmowanych przez GAZ-SYSTEM należy wskazać przede wszystkim:

- wiążącą procedurę Open Season przeprowadzoną w 2020 r. dla istniejącego terminalu LNG w Świnoujściu oraz niewiążące badanie rynku dla nowego terminalu LNG (FSRU) w Gdańsku, a także procedurę Open Season dla terminalu FSRU 1 oraz 2 w Gdańsku w latach 2021 i 2023. Obie procedury nie spotkały się z zainteresowaniem podmiotów z Ukrainy;
- ocenę warunków technicznych oraz handlowych w krajowym systemie przesyłowym, a w jej efekcie umożliwienie przesyłu gazu w kierunku Ukrainy na zasadach ciągłych w okresie od marca 2022 r. do listopada 2022 r. Po uruchomieniu dwukierunkowego połączenia gazowego Polska – Słowacja, tj. od listopada 2022 r. przepustowości na interkonektorze Polska – Ukraina w kierunku Ukrainy były udostępniane jako ciągłe w ramach produktów dobowych, pozostałe produkty były oferowane jako

przerywane warunkowo ciągle w zależności od bieżącej sytuacji w systemie przesyłowym;

- przewidzianą Rozporządzeniem Komisji (UE) 2017/459 z dnia 16 marca 2017 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący mechanizmów alokacji zdolności w systemach przesyłowych gazu i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 984/2013 (NC CAM) procedurę przepustowości przyrostowej przeprowadzoną w okresie 2021-2023 wspólnie z operatorem systemu przesyłowego Ukrainy, tj. LLC "Gas Transmission System Operator of Ukraine" (dalej: GTSOU), zakładającą przesył 3 mld m³/r. w kierunku Ukrainy. Ze względu na fakt, iż żaden uczestnik rynku nie zarezerwował przepustowości przyrostowej w aukcji przeprowadzonej 3 lipca 2023 r., wynik testu ekonomicznego był negatywny po obu stronach punktu połączenia, a tym samym projektowane inwestycje nie znalazły uzasadnienia rynkowego i nie zostały podjęte;
- przeprowadzoną procedurę przepustowości przyrostowej przeprowadzoną w okresie 2023-2025 zakładającą przesył 3 mld m³/r. w kierunku Ukrainy, zweryfikowany jako założenie wyjściowe niewiążącym badaniem rynku. Ponownie, żaden uczestnik rynku nie zarezerwował przepustowości przyrostowej w aukcji przeprowadzonej 1 lipca 2024 r.;
- w wyniku realizacji kolejnych inwestycji w KSP, przede wszystkim oddania gazociągu Sławków – Oświęcim, GAZ-SYSTEM przeprowadził ponowne analizy i rekalkulacje decydując o możliwości udostępniania przepustowości na zasadach ciągłych w okresie od stycznia do końca września 2025 r., tj. do końca Roku Gazowego 2024/2025, także w ramach produktów dłuższych (kwartalne i miesięczne).

W ramach koordynacji prac na wszystkich etapach przedmiotowych projektów, a także odpowiadając za przygotowanie ram prawnych na poziomie krajowym oraz międzynarodowym koniecznych do efektywnej realizacji strategii dywersyfikacji dostaw gazu ziemnego do Polski, Pełnomocnik w kontaktach z administracją rządową Ukrainy, podkreślając pełne zrozumienie dla uwarunkowań i daleko idącą otwartość we współpracy na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego Ukrainy, wskazywał na istniejące czynniki warunkujące po stronie polskiej zwiększenie oraz zapewnienie stałej przepustowości dostępnej w kierunku Ukrainy na potrzeby zapewnienia jej bezpieczeństwa dostaw. W szczególności, Pełnomocnik podkreślał potrzebę wiążącego zobowiązania po stronie podmiotów rynkowych jako podstawy podjęcia niezbędnych inwestycji, także w kontekście możliwości uwzględnienia potrzeb Ukrainy przy rezerwacji drugiej jednostki FSRU. W odpowiedzi na deklarowane oczekiwania strony ukraińskiej co do poszukiwania możliwości finansowania niezbędnych inwestycji z funduszy UE, Pełnomocnik informował stronę ukraińską co do braku środków na realizację nowych inwestycji w międzysystemowe połączenia dla gazu ziemnego, w efekcie rewizji rozporządzenia TEN-E, tj. Rozporządzenia 2022/869 z dnia 30 maja 2022 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, jak i w ramach środków dostępnych na realizację zatwierdzonych przez Komisję Europejską projektów w zakresie celów REPowerEU w polskim Krajowym Planie Odbudowy.

Wobec braku wiążących zobowiązań po stronie ukraińskiej potwierdzających ekonomiczne uzasadnienie niezbędnych inwestycji, zakończenia finansowania z programów UE nowych inwestycji w międzysystemowe połączenia na potrzeby gazów niezdekarbonizowanych, Pełnomocnik poinformował administrację rządową Ukrainy, iż w przypadku zidentyfikowania i zagwarantowania przez stronę ukraińską odpowiednich źródeł finansowania niezbędnych inwestycji, potencjalnie również w ramach międzynarodowych mechanizmów wsparcia i odbudowy Ukrainy, strona polska deklaruje pełną gotowość szybkiego wypracowania stosownych ram na potrzeby realizacji potrzebnego zakresu prac przez operatorów systemów przesyłowych.

Pytanie 2. Jak należy interpretować negatywny wynik testu ekonomicznego w ramach aukcji przepustowości przyrostowych oraz jakie są powody jego negatywnego wyniku?

Biorąc pod uwagę trwającą wojnę, przeprowadzane przez Rosję ataki na infrastrukturę energetyczną i przemysłową na Ukrainie, brak jednoznacznego przesądzenia co do perspektywy zakończenia konfliktu zbrojnego, czy trwałości okupacji uprzemysłowionych terytoriów państwa ukraińskiego przez Rosję, wydaje się, że po stronie podmiotów rynkowych istnieje ograniczona zdolność odpowiednio precyzyjnej oceny przyszłego zapotrzebowania na gaz ziemny i tym bardziej ograniczona gotowość podjęcia wiążących zobowiązań co do rezerwacji dodatkowej przepustowości. Nie bez znaczenia pozostaje również wpływ prowadzonej na poziomie Unii Europejskiej polityki dekarbonizacji sektora energii, która poprzez Europejską Wspólnotę Energetyczną kształtuje oceny co do długoterminowej perspektywy dla niezdekarbonizowanych nośników energii.

Pytanie 3. Jaki jest status prac po stronie Polski i Ukrainy projektów inwestycyjnych związanych ze zwiększeniem zdolności przesyłowych na połączeniu międzysystemowym?

Spółka OGP GAZ-SYSTEM kontynuuje prace projektowe na potrzeby rozbudowy krajowego systemu przesyłowego na odcinku Wronów - Strachocina w celu uzyskania Pozwolenia na Budowę w drugiej połowie 2025 r. Możliwość podjęcia decyzji o budowie warunkowana jest koniecznością potwierdzenia wiążącego zobowiązania w procedurze przepustowości przyrostowej, bądź w efekcie innego rozwiązania zapewniającego źródło finansowania niezbędnych po stronie polskiej inwestycji na potrzeby zwiększenia bezpieczeństwa dostaw do Ukrainy.

Równolegle, pomimo przeprowadzania procedur przepustowości przyrostowej oraz biorąc pod uwagę aktualny rozwój KSP w południowej Polsce i już dostępne przepustowości w tym regionie, spółka OGP GAZ-SYSTEM zaproponowała rozwiązanie pozwalające na zwiększenie przepustowości w kierunku Ukrainy. Modernizacja Stacji Redukcyjno-Pomiarowej w Hermanowicach w perspektywie grudnia 2025 r. pozwoliłaby na zwiększenie poziomu przepustowości przerywanej ponad obecnie dostępne 250 000 m³/h do 540 000 m³/h, w zależności od warunków panujących na rynku gazu w Polsce. Należy jednak podkreślić, że umożliwiając zwiększenie oferowanej przepustowości, rozwiązanie to nie wpływa na zmianę rodzaju oferowanej przepustowości, tzn. odnosi się do przepustowości przerywanej, utrzymując warunkowanie oferty przepustowości ciągłej

technicznymi możliwościami krajowego systemu przesyłowego. Operatorzy GAZ-SYSTEM i ukraiński GTSOU prowadzą w tym zakresie rozmowy.

Należy również wskazać, iż w lipcu 2025 r. GAZ-SYSTEM rozpocznie kolejny cykl procedury przepustowości przyrostowej i ponownie oceni zainteresowanie rynku przyrostem przepustowości na granicy z Ukrainą.

Z wyrazami szacunku
Marzena Czarnecka
Minister
2024-12-23

Do wiadomości:

1. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
2. Minister Aktywów Państwowych